

แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย

Developing Bangkok metropolitan to learning city for all generations

สรประเวศ กระจ่างคันถมาตร์

Sornpravate Krajangkantamart

ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Department of Education, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

sornpravate@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะเมืองแห่งการเรียนรู้ของประชาชนแต่ละช่วงวัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย การวิจัยเชิงปริมาณนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 4 เจเนอเรชัน จำนวนรวม 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญเมืองแห่งการเรียนรู้ของประชาชนแต่ละช่วงวัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ One-Way ANOVA ถูกพิจารณาร่วมกับคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้ สิ่งที่ควรดำเนินการก่อนคือ การพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือทางสังคมของเบบี้บูมเมอร์และเจเนอเรชัน X และการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและกลไกสนับสนุนการทำงานเป็นทีมของเจเนอเรชัน Y 2) ด้านองค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ สิ่งที่ควรดำเนินการก่อนคือ การส่งเสริมการเรียนรู้ในครอบครัวหรือชุมชน และพัฒนาระบบการเชิดชูเกียรติและการให้รางวัลแก่การเรียนรู้ทุกรูปแบบแก่เบบี้บูมเมอร์และเจเนอเรชัน X 3) ด้านเงื่อนไขสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ สิ่งที่ควรดำเนินการก่อนคือ ผู้บริหารมีนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมบทบาท การมีส่วนร่วม และการสร้างกลไกการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลรวมทั้งจัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเบบี้บูมเมอร์และเจเนอเรชัน Y

คำสำคัญ: กรุงเทพมหานคร, เมืองแห่งการเรียนรู้, เจเนอเรชัน

Abstract

This research article is aimed to compare the attitude for the characteristics of learning city of every generation living in Bangkok metropolitan and synthesize the guideline for developing Bangkok Metropolitan to learning city for all generations. Questionnaire was applied as research tool for this quantitative research. The research data was collected from 400 people currently living in Bangkok area. Descriptive statistic and One-Way ANOVA were employed to analyzed the data. The result from One-Way ANOVA was examined together with attitude's average score to synthesize the guideline by researcher. The research findings showed that 1) Wider benefits of building a learning city what should be managed first is promoting potential and social cohesion for Baby Boomer and Generation X while supporting technology and

enhancing teamwork mechanism are needed for Generation Y; 2) Major building blocks of a learning city fostering family-based or community-based learning and developing systems that recognize and reward all forms of learning for Baby Boomer and Generation X are needed to be managed first; 3) Fundamental conditions for building a learning city what need to be done first is formulating policy and strategy by Bangkok Governor to promote citizens' role and participation and formulating the mechanism to develop a good governance system, including allocating budget and facilities to support the lifelong learning for Baby Boomer and Generation Y.

Keywords: Bangkok Metropolitan, Learning City, Generations

บทนำ

การเรียนรู้เป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ความก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การมีเศรษฐกิจที่ดี การมีความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม การช่วยให้มนุษย์แต่ละคนได้เติมเต็มชีวิตของตัวเอง รวมทั้งช่วยให้เกิดความยั่งยืนบนโลกใบนี้ อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งเรื่องของหลักการและระบบการเรียนรู้ โดยกำหนดคุณลักษณะใหม่ให้กับการเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงมาตรฐานที่เมาะสมกับระบบดังกล่าว เพื่อให้ความรู้ที่ได้นั้นถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนามนุษย์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เรียกว่า สังคมแห่งการเรียนรู้ (CISCO, 2010) ในประเทศไทยได้มีการให้ความสำคัญในเรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้เช่นกัน โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ได้กำหนดให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งมีการกำหนดให้มีการยกระดับและพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายใต้ “ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์” ที่มุ่งเน้นให้คนทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของประชาชนทุกคน

กรุงเทพมหานครถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประเทศทุกด้าน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีหลากหลายของเจนอเรชั่น แต่ละเจนอเรชั่นต้องการวิธีการพัฒนาเมืองในแต่ละด้านที่เหมาะสมกับช่วงวัยของตนเอง ส่งผลให้การพัฒนาเมืองให้มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับทุกเจนอเรชั่นจำเป็นต้องใช้วิธีการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ของทุกวัยได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงมีความเหมาะสมที่จะถูกพัฒนาให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นเมืองที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จากทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน เมืองแห่งการเรียนรู้มีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. ประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้ 2. องค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ และ 3. เงื่อนไขสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ (UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2015) อย่างไรก็ตามแม้ว่า UNESCO ได้นำเสนอแนวคิดนี้ตั้งแต่ปี 2015 ยังไม่มีงานวิจัยใดที่เสนอแนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้สำหรับคนทุกช่วงวัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย เพื่อเสนอแนวทางในการกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ที่สามารถสนองต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนแต่ละช่วงวัย ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญเมืองแห่งการเรียนรู้ของประชาชนแต่ละช่วงวัย (เจนอเรชั่น) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับเจนเนอเรชั่น

ในทุกสังคมประกอบไปด้วยประชากรหลากหลายช่วงอายุซึ่งจะมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันออกไป เกิดจากการที่แต่ละบุคคลกำเนิดและเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อ วัฒนธรรม โดยกลุ่มเบบี้บูมเมอร์ (เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2487–2505) จะทุ่มเทชีวิตให้กับการทำงาน สู้งาน ขอบงานที่มีความมั่นคง มีความภักดีต่อองค์กร อดทนรอคอยความสำเร็จได้ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่พลเมือง กลุ่มเจนเนอเรชั่น X (เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2506–2520) ให้ความสำคัญกับสมดุลชีวิตและครอบครัว อยากรับผิดชอบตัวเอง ขอบงานที่ทำหายและได้ความรู้ใหม่ๆ ชอบช่วยเหลือสังคมด้วยการเป็นอาสาสมัครมากกว่าการทำหน้าที่พลเมือง ขณะที่เจนเนอเรชั่น Y (เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2521–2538) ทำงานเป็นทีมเก่ง เป็นยุคสมัยที่อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์พัฒนาอย่างมาก ส่งผลให้คนกลุ่มนี้จึงมีความเป็นสากล มั่นใจในตัวเองสูง ไม่ผูกพันกับองค์กร และมีแนวโน้มเปลี่ยนงานง่ายขึ้น ส่วนเจนเนอเรชั่น Z (เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นไป) มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีความคิดสร้างสรรค์ เติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้เป็นกลุ่มที่เปิดกว้างทางความคิดและวัฒนธรรม และคุ้นเคยกับโลกดิจิทัล (Digital World) และสื่อสังคมออนไลน์ ชอบอิสระเสรี ยอมรับความแตกต่างของสีผิว ศาสนาและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี (รศรินทร์ เกรย์ และคณะ, 2559; Chicca & Shellenbarger, 2018)

แนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้

แนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่เสนอโดย UNESCO Institute for Lifelong Learning (2015) โดยเป็นเมืองที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จากทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพของพลเมือง พัฒนาเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของพลเมืองทุกกลุ่มอายุผ่านการศึกษาหลากหลายรูปแบบ และการสนับสนุนการเรียนรู้ของพลเมืองอย่างจากภาครัฐและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน คุณลักษณะสำคัญของแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้ (UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2015)

1. ประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้

1) การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และความร่วมมือทางสังคม ส่งเสริมให้พลเมืองทุกคนต้องมีโอกาสในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้และทักษะพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็น สนับสนุนให้บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของเมือง เช่น การเลือกตั้ง การเป็นอาสาสมัคร การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ การสร้างชุมชนที่ปลอดภัยและคำนึงถึงคนทุกกลุ่ม 2) การพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรม สนับสนุนการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่มและมีความยั่งยืน สร้างโอกาสการจ้างงานสำหรับพลเมืองทุกคน รวมทั้งการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การเข้าถึงสถานที่จัดกิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น พิพิธภัณฑ์ โรงละคร สถานที่จัดคอนเสิร์ต และการสนับสนุนให้มีกิจกรรมยามว่างและส่งเสริมการออกกำลังกาย 3) การพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความน่าอยู่ของเมือง และการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

2. องค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

1) การส่งเสริมการเรียนรู้ตั้งแต่พื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา มุ่งเน้นการขยายโอกาสเข้าถึงการศึกษาและศูนย์ดูแลของเด็กก่อนปฐมวัย ประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ขยายโอกาสเข้าถึงและมีส่วนร่วมสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ และการอบรมสายอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนกลุ่มคนชายขอบและครอบครัวผู้อพยพให้เข้าถึงการศึกษาได้ 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ในครอบครัวและชุมชน เน้นการสร้างแหล่งเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และการเตรียมทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้ในครอบครัวหรือชุมชน การกระตุ้นให้ประชาชนมีจัดการเรียนรู้ในครอบครัวหรือชุมชน และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน 3) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในที่ทำงาน พนักงานทุกคน รวมทั้งแรงงานต่างด้าวสามารถเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้ มีการสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สนับสนุนให้

นายจ้างสร้างที่ทำงานแห่งการเรียนรู้ และเตรียมโอกาสการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้ว่างงาน 4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการฝึกอบรมผู้บริหาร ครู นักวิชาการการศึกษา (Educator) เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ส่งเสริมคุณภาพและความเป็นเลิศในการเรียนรู้ มีการผลักดันให้เปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เพิ่มความตระหนักในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและคุณค่าทางวัฒนธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้มีความอดทนต่อความแตกต่างหลากหลาย พัฒนาศักยภาพของครูในทุกด้านและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้เรียน 6) สนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเข้มแข็ง การจัดงาน (Event) เพื่อแสดงความยินดี และมอบรางวัลแก่ผู้ที่มีผลการเรียนรู้ดีเด่น รวมทั้งเตรียมข้อมูลและการสนับสนุนแก่พลเมืองอย่างเพียงพอ รวมทั้งพัฒนาระบบการเชิดชูเกียรติและการให้รางวัลแก่การเรียนรู้ทุกรูปแบบ

3. เงื่อนไขสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้

1) มีเจตจำนงและความมุ่งมั่นทางการเมือง (Political will and commitment) ที่เข้มแข็ง มีการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำทางการเมืองอย่างเข้มแข็งและการสร้างพันธะสัญญาที่แน่วแน่ในการเปลี่ยนเมืองให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาและประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน รวมทั้งมีการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ 2) พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน มีการสร้างกลไกเพื่อสนับสนุนความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีการสนับสนุนผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน ในการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และวางแนวทางการสนับสนุนเพื่อสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ 3) สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการสนับสนุนด้านการเงินในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ของผู้มีส่วนได้เสียอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม มีนโยบายสนับสนุนการเรียนรู้ของคนยากจนและกลุ่มคนด้อยโอกาส สนับสนุนให้พลเมืองและผู้อาศัยเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อใช้ความสามารถ ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลให้เกิดประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยทราบขนาดของประชากรที่ต้องการศึกษา (N) ได้แก่ ประชากรที่อาศัยในกรุงเทพมหานครทั้งหมดเท่ากับ 4,248,197 คน จากนั้นคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1967) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ คือ .05 คลาดเคลื่อนจากตัวอย่างได้ 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน จากนั้นคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทั้ง 4 กลุ่มโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่มจาก 4 ช่วงอายุ จากนั้นผู้วิจัยทำการเลือกพื้นที่วิจัยจากพื้นที่เขตในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 50 เขต ด้วยการจับฉลากจำนวน 4 เขต 8 แขวง และหาจำนวนตัวอย่างที่ต้องเก็บแยกตามช่วงอายุของแต่ละแขวงด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละเจเนอเรชัน

ที่	แขวง	Baby boomer	Gen X	Gen Y	Gen Z
1	บางแค	6	8	9	2
2	บางแคเหนือ	6	8	9	2
3	บางไผ่	6	8	9	2
4	หลักสอง	6	8	9	2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	แขวง	Baby boomer	Gen X	Gen Y	Gen Z
5	ท่าแร่	12	17	17	4
6	อนุสาวรีย์	12	17	17	4
7	บางซื่อ	20	33	34	13
8	สีกัน	20	33	34	14
รวม		88	132	137	43

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างแบบสอบถามโดยดัดแปลงข้อคำถามมาจากคุณลักษณะสำคัญและการวัดความเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ ตามแนวทางการดำเนินการเมืองแห่งการเรียนรู้ของ UNESCO Institute for Lifelong Learning (2015) แต่นำมาใช้วัดระดับทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญของเมืองแห่งการเรียนรู้ด้วยมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แทนการวัดด้วยตัวเลขทางสถิติตามแนวทางที่ UNESCO แนะนำไว้ แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 7 ข้อ เช่น ปีเกิด อาชีพ ระดับการศึกษา ตอนที่ 2 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญของเมืองแห่งการเรียนรู้ ใช้ประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย ได้แก่ 1) ประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 20 ข้อ เช่น ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในงานกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) องค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ เช่น มีการขยายโอกาสให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครสามารถเข้าถึงการฝึกอบรมและการฝึกทักษะอาชีพได้อย่างง่ายดาย ประชาชนในกรุงเทพมหานครนิยมเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนของตนเอง และ 3) เื่อนไขสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 10 ข้อ เช่น ผู้นำของกรุงเทพมหานครมียุทธศาสตร์หรือวิธีการพัฒนาเมืองไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 66 ข้อ

วิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในช่วงปี เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2562 แต่เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบจาก COVID-19 จึงได้เปลี่ยนเป็นเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) และโดยใช้การสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) ตามพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยให้เวลากลุ่มตัวอย่าง 2 สัปดาห์ในการตอบแบบสอบถาม หากไม่มีการตอบกลับภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างคนอื่นแทน จนกว่าจะได้แบบสอบถามครบตามต้องการ เมื่อเก็บข้อมูลครบถ้วนในเดือนเมษายน พ.ศ.2565 ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล สร้างคู่มือลรหัส ต่อจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาลรหัสแล้วนำไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical for Social Science) ซึ่งเป็นโปรแกรมประมวลผลด้านสถิติ สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

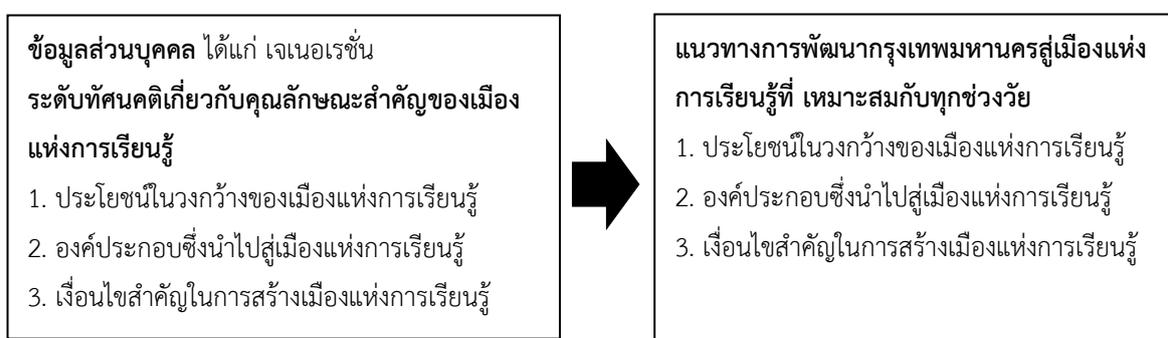
ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ โดยใช้สถิติเพื่อการพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2) เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญเมืองแห่งการเรียนรู้ของประชาชนแต่ละช่วงวัย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะนำมาพิจารณาร่วมกับคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ เพื่อให้ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย ที่สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของแต่ละเจนเนอเรชั่นตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมา โดยกลุ่มเจนเนอเรชั่นที่มีระดับทัศนคติไม่แตกต่างกัน และคะแนนเฉลี่ยทัศนคติน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในแต่ละด้าน หมายถึง เห็นด้วยว่าคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านนั้นๆ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเจนเนอเรชั่นของตนเองน้อยกว่า ดังนั้นควรได้รับการพัฒนาตามแนวทางที่ผู้วิจัยเสนอก่อน ขณะที่แนวทางการพัฒนาของกลุ่มเจนเนอเรชั่นที่มีระดับทัศนคติไม่แตกต่างกัน และคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ หมายถึง เห็นด้วยว่าคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านนั้นๆ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเจนเนอเรชั่นของตนเองมากกว่า และควรดำเนินการพัฒนาเป็นลำดับถัดไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดในการวิจัยตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเจนเนอเรชั่น Y จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 เพศหญิง 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 สถานภาพโสดจำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8

การเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้

1. ประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้ พบว่า มีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 หมายถึง มีเจนเนอเรชั่นอย่างน้อย 1 คู่ที่มีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 2 จึงได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า เจเนอเรชั่น Z มีระดับทัศนคติแตกต่างกับกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ โดยเจนเนอเรชั่น Z มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่าอีก 3 กลุ่ม ดังตารางที่ 3 หมายความว่า เจเนอเรชั่น Z เห็นด้วยว่ากรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ในวงกว้าง สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเจนเนอเรชั่นของตนเองมากกว่า ดังนั้น ควรพัฒนาคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ด้านประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเบบี้บูมเมอร์ เจเนอเรชั่น X และเจนเนอเรชั่น Y ก่อน และพัฒนาให้สอดคล้องกับเจนเนอเรชั่น Z เป็นลำดับถัดไป

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเจเนอเรชันและทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้

ความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ภายในกลุ่ม	2.933	3	.978	7.136	.000*
ระหว่างกลุ่ม	54.256	396	.137		
รวม	57.189	399			

* p-value น้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบรายคู่ คะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้

เจเนอเรชัน	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน	X	Y	Z
เบี่ยงเบน	3.58	-	.0153	.0851	-.213*
X	3.57	-	-	.070	-.228*
Y	3.50	-	-	-	-.298*
Z	3.80	-	-	-	-

* หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่า 0.05

2. องค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ พบว่า มีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 หมายถึง มีเจเนอเรชันอย่างน้อย 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 4 จึงได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ทุกคู่มีระดับทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเจเนอเรชัน Y กับเจเนอเรชัน Z มีระดับทัศนคติด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน โดยทั้ง 2 กลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่าอีก 2 กลุ่ม ดังตารางที่ 5 หมายความว่า เจเนอเรชัน Y และเจเนอเรชัน Z มีคะแนนทัศนคติมากกว่าอีก 2 กลุ่ม หมายถึง เจเนอเรชัน Y และเจเนอเรชัน Z เห็นด้วยว่ากรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านองค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเจเนอเรชันของตนเองมากกว่า ดังนั้น ควรพัฒนาคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ด้านองค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเบี่ยงเบนและเจเนอเรชัน X ก่อน และพัฒนาให้สอดคล้องกับเจเนอเรชัน Y และเจเนอเรชัน Z เป็นลำดับถัดไป

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่าง เจเนอเรชัน และทัศนคติที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านองค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

ความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ภายในกลุ่ม	3.115	3	1.038	5.914	.001
ระหว่างกลุ่ม	69.532	396	.176		
รวม	72.647	399			

* p-value น้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบรายคู่ คะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านองค์ประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

เจเนอเรชั่น	ค่าเฉลี่ย	เบบี๋บูมเมอร์	X	Y	Z
เบบี๋บูมเมอร์	3.46	-	-0.028*	-0.180*	-0.225*
X	3.49		-	-0.152*	-0.196*
Y	3.64			-	-0.044
Z	3.69				-

* หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่า 0.05

3. เจ็อนใจสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ พบว่า มีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 หมายถึง มีอย่างน้อย 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 6 จึงได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า เบบี๋บูมเมอร์กับเจเนอเรชั่น Y และเจเนอเรชั่น X กับเจเนอเรชั่น Z มีระดับทัศนคติไม่แตกต่างกัน โดยทั้ง 2 กลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่าเจเนอเรชั่น Y และเจเนอเรชั่น X ดังตารางที่ 7 หมายความว่า เจเนอเรชั่น X และ เจเนอเรชั่น Z เห็นด้วยว่ากรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านเจ็อนใจสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเจเนอเรชั่นของตนเองมากกว่า ดังนั้น ควรพัฒนาคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ด้านเจ็อนใจสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเบบี๋บูมเมอร์และเจเนอเรชั่น Y ก่อน และพัฒนาให้สอดคล้องกับเจเนอเรชั่น X และ เจเนอเรชั่น Z เป็นลำดับถัดไป

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างเจเนอเรชั่นและทัศนคติที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านเจ็อนใจสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้

ความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ภายในกลุ่ม	16.493	3	5.498	19.604	.000
ระหว่างกลุ่ม	111.055	396	.280		
รวม	127.548	399			

* p-value น้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบรายคู่ คะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านเจ็อนใจสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้

เจเนอเรชั่น	ค่าเฉลี่ย	เบบี๋บูมเมอร์	X	Y	Z
เบบี๋บูมเมอร์	3.31	-	-0.437*	-0.003	-0.304*
X	3.75		-	.433*	.132
Y	3.32			-	-0.300*
Z	3.62				-

* หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่า 0.05

แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย

จากผลการศึกษา สามารถสังเคราะห์แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัยได้ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย

เจเนอเรชั่น	การดำเนินการ	แนวทางการพัฒนา
1. ประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้		
เบบี้บูมเมอร์	ก่อน	1. พัฒนาศักยภาพและความร่วมมือทางสังคมที่เน้นเรื่องหน้าที่พลเมือง เช่น ธรรมนูญเรื่องการเดินทางไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 2. ผลักดันเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการทำธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
X		1. พัฒนาศักยภาพของและความร่วมมือทางสังคมผ่านการทำงานอาสาสมัคร 2. ผลักดันเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการทำธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
Y		ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีที่ตอบสนองการทำงานทั้งในองค์กรและอาชีพอิสระ รวมทั้งสร้างกลไกสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนไปพร้อมกัน เช่น ส่งเสริมการประกอบธุรกิจด้านนวัตกรรมอนุรักษ์พลังงาน
Z	ลำดับถัดไป	สนับสนุนให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ผ่านพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การแบ่งปันข้อมูลวิธีการแยกขยะ ผ่านแอปพลิเคชัน เป็นต้น
2. องค์กรประกอบที่นำไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้		
เบบี้บูมเมอร์	ก่อน	1. ส่งเสริมการเรียนรู้ในครอบครัวหรือชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเบบี้บูมเมอร์ที่อาจจะไม่สะดวกเรื่องการเดินทาง 2. พัฒนาระบบการเช็ชชู่เกียรติและการให้รางวัลแก่การเรียนรู้ทุกรูปแบบแก่เพื่อสนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
X		1. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการขยายโอกาสการอบรมสายอาชีพและส่งเสริมการเรียนรู้ในที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2. พัฒนาระบบการเช็ชชู่เกียรติและการให้รางวัลแก่การเรียนรู้ทุกรูปแบบแก่เพื่อสนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
Y	ลำดับถัดไป	1. สนับสนุนการเรียนรู้ตั้งแต่พื้นฐานจนถึงอุดมศึกษาด้วยการขยายโอกาสเข้าถึงการอบรมสายอาชีพที่เข้าเรียนผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ 2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาระบบการเช็ชชู่เกียรติในรูปแบบการเช็ชชู่รางวัลเสมือนจริง
Z		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

เจเนอเรชั่น	การดำเนินการ	แนวทางการพัฒนา
3. เจเนอเรชั่นสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้		
เบบี้บูมเมอร์	ก่อน	ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร 1. กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ โดยอาศัยจุดแข็งของแต่ละเจเนอเรชั่น เช่น การแต่งตั้งให้เบบี้บูมเมอร์เป็นที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ 2. สร้างกลไกการพัฒนาาระบบธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมและง่ายต่อการเข้าถึง เช่น การทำประชาพิจารณ์ การทำประชาคมติ เป็นต้น 3. จัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
Y		
X	ลำดับถัดไป	ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร 1. สนับสนุนงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้จากห้องเรียนเสมือนจริง 2. พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 3. มีนโยบายสนับสนุนให้มีการแสดงออกในที่สาธารณะ เช่น การให้ใช้พื้นที่ในเมืองเพื่อแสดงความสามารถด้านต่าง ๆ
Z		

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ประโยชน์ในวงกว้างของเมืองแห่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัย พบว่า เจเนอเรชั่น Z มีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นว่า เจเนอเรชั่น Z เห็นด้วยว่ากรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ในวงกว้าง สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเจเนอเรชั่นของตนเอง โดยเจเนอเรชั่น Z เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่กำลังจะก้าวขึ้นมาเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในตลาดแรงงาน รวมทั้งกำลังจะขึ้นมาดำรงตำแหน่งบริหารในหน่วยงานต่าง ๆ (Dolot, 2018;) จึงควรส่งเสริมให้เจเนอเรชั่น Z มีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเมืองให้มากขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมและสิ่งแวดล้อม (Lynott et al., 2018) อันจะนำไปสู่การสร้างเมืองที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนทุกวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhang et al. (2020) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของประชาชนในกระบวนการพัฒนาเมืองเป็นกุญแจสำคัญในการวางแผนสำหรับชุมชนที่เป็นมิตรต่อคนทุกวัย อย่างไรก็ตาม การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ของเจเนอเรชั่น Z กับเบบี้บูมเมอร์ เจเนอเรชั่น X และเจเนอเรชั่น Y ในระดับปัจเจกบุคคลอาจมีปัญหา เนื่องจากเจเนอเรชั่น Z ค่อนข้างกับการติดต่อสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์ทาง สื่อสังคมออนไลน์ ขณะที่กลุ่มอื่น ๆ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบเห็นหน้ามากกว่า (Chicca & Shellenbarger, 2018; Dida et al., 2021) ดังนั้น เจเนอเรชั่น Z จำเป็นต้องก้าวออกจากความคุ้นเคยและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับ เจเนอเรชั่นอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ขณะที่เบบี้บูมเมอร์ เจเนอเรชั่น X และ เจเนอเรชั่น Y ควรรับฟังความเห็นของเจเนอเรชั่น Z เพื่อให้ทุกเจเนอเรชั่นมีส่วนร่วมกับการพัฒนาเมือง อันเป็นพื้นฐานของการสร้างเมืองที่เข้มแข็งสำหรับคนทุกวัย (Andersen et al., 2021) สามารถพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ที่พัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า เบบี้บูมเมอร์มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติที่น้อยที่สุด เนื่องจากคนกลุ่มนี้เป็นผู้สูงอายุซึ่งมองเรื่องการศึกษาเป็นเรื่องไกลตัวและไม่ได้เป็นเรื่องสำคัญของตนเองซึ่งอยู่ในวัย

เกษียณ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Zhang et al. (2020) พบว่า มีผู้สูงอายุในต่างประเทศที่กลับมาเรียนหนังสืออีกครั้งในวัยเกษียณเพื่อเพิ่มเติมความรู้และพัฒนาคุณภาพของตนเอง แสดงให้เห็นว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญต่อทุกคนและสามารถทำได้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความรู้หรือทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแต่ละช่วงวัย ดังนั้น การปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นประเด็นสำคัญที่กรุงเทพมหานครควรดำเนินการ เพราะ เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมือง (Daggol, 2017) ทั้งนี้ แหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของเรียนรู้ตลอดชีวิต แหล่งการเรียนรู้ควรตั้งอยู่ในสถานที่ที่เข้าถึงได้ง่าย ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ให้ความสนุกสนานควบคู่กับการให้ความรู้ เพื่อช่วยดึงดูดความสนใจ สร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบใหม่ และช่วยให้ผู้เรียนมีสมาธิกับการเรียนได้นานยิ่งขึ้น (Aksakal, 2015) โดยการเรียนรู้ที่ดีควรจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความถนัด ความสนใจ และข้อจำกัดของแต่ละบุคคล (สุวิธิตา, 2561) เพื่อเปลี่ยนกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับพลเมืองสูงอายุ

3. เงื่อนไขสำคัญในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม เบบี้บูมเมอร์มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติที่น้อยที่สุด น่าจะเป็นผลจากคนกลุ่มนี้มองว่าการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นเรื่องของคนรุ่นหลัง รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าต่อสังคมน้อยลง เนื่องจากคนกลุ่มนี้เปลี่ยนจากผู้ให้ประโยชน์แก่สังคมมาเป็นผู้รับบำนาญและสวัสดิการจากภาครัฐ (Slagsvold & Hansen, 2021) อย่างไรก็ตาม เบบี้บูมเมอร์ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเมือง ดังนั้น ผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่ให้ความสำคัญต่อเบบี้บูมเมอร์ โดยการส่งเสริมคุณค่า ความสุข และความพึงพอใจของคนกลุ่มนี้ เพื่อให้กรุงเทพมหานครรับมือกับสังคมสูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Estebasari et al. (2020) ที่พบว่า สังคมสูงอายุที่มีความสุขเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน ความพึงพอใจในชีวิต การมีความสุขภายใน และความพึงพอใจต่อชีวิตทั้งในอดีตและปัจจุบันของผู้สูงอายุ ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางที่รวมสหสาขาวิชาชีพจากหลายภาคส่วนเพื่อสนับสนุน ความเป็นอยู่ของเบบี้บูมเมอร์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมให้ เจเนอเรชัน Z เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเมืองให้มากขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมและสิ่งแวดล้อม
- ปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความถนัด ความสนใจ และข้อจำกัดของกลุ่มเบบี้บูมเมอร์
- กำหนดนโยบายหรือมาตรการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเพิ่มคุณค่าของเบบี้บูมเมอร์ โดยให้ความสำคัญต่อความสุข และความพึงพอใจของคนกลุ่มนี้เป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- ศรีรินทร์ เกรย์, อุมารณ ภัทรวานิชย์, อักษรากัด หลีกทอง, และเจตพล แสงกล้า. (2559). *คุณภาพชีวิตต่างวัยของผู้มีงานทำ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล. (2561). แนวทางการจัดศึกษาตลอดชีวิตเพื่อขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ในบริบทสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46(2), 218-239.
- Aksakal, N. (2015). Theoretical view to the approach of the edutainment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 186, 1232-1239.

- Andersen, K., Ohme, J., Bjarnøe, C., Bordacconi, M. J., Albæk, E., & De Vreese, C. H. (2021). *Generational gaps in political media use and civic engagement: from baby boomers to generation Z*. Oxford: Routledge London and New York.
- Chicca, J., & Shellenbarger, T. (2018). Connecting with generation Z: Approaches in nursing education. *Teaching and Learning in Nursing, 13*(3), 180-184.
- CISCO. (2010). *The learning society*. San Jose, CA: CISCO Public Information.
- Daggol, G. D. (2017). Lifelong learning: not a 21st century, but an omnitemporal skill. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR), 4*(12), 1254-1267.
- Dida, S., Hafiar, H., Kadiyono, A. L., & Lukman, S. (2021). Gender, education, and digital generations as determinants of attitudes toward health information for health workers in West Java, Indonesia. *Heliyon, 7*(1), e05916.
- Dolot, A. (2018). The characteristics of generation Z. *E-mentor, 74*(2), 44-50.
- Estebarsari, F., Dastoorpoor, M., Khalifehkandi, Z. R., Nouri, A., Mostafaei, D., Hosseini, M., Esmaeili, R., & Aghababaeian, H. (2020). The concept of successful aging: a review article. *Current aging science, 13*(1), 4-10.
- Lynott, J., Harrell, R., Guzman, S., & Gudzinis, B. (2018). *The livability index 2018: Transforming communities for all ages*. AARP Public Policy Institute.
- Slagsvold, B., & Hansen, T. (2021). The baby-boomer generation: Another breed of elderly people? In *Generational Tensions and Solidarity Within Advanced Welfare States*. (pp. 153-172). Routledge.
- UNESCO Institute for Lifelong Learning. (2015). *UNESCO global network of learning cities: Guiding documents*. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, an introductory analysis*. 2nd Edition. New York: Harper and Row.
- Zhang, X., Warner, M. E., & Firestone, S. (2020). Overcoming barriers to livability for all ages: Inclusivity is the key. *Urban Planning, 4*(2), 31-42.

Translated Thai References

- Charungkaittikul, S. (2018). Guidelines for lifelong education management to mobilize learning community in the social-cultural context of Thailand. *Journal of Education Studies, 46*(2), 218-239. (in Thai)
- Gray, Rossarin, Pattaravanich, Umaporn, Lucktong, Aksarapak, & Sangkla. Jettapon. (2016). *Quality of life among employed population by generations*. Nakon Phatom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University. (in Thai)